

Kúria

ítélete

Az ügy száma: Bt.III.1.516/2023/ 8.

A határozat szintje: törvényességi jogorvoslat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke

Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Dr. Varga Eszter, bíró

Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2024. március 19.

Az ügy tárgya: kifosztás büntette és más bűncselekmény

Terhelt(ek): terhelt

Első fok: Mezőtúri Járásbíróság, 10.B.155/2022/13., ítélet, előkészítő ülés,

2023. február 9., jogerős: 2023. február 9.

Az indítvány előterjesztője: a legfőbb ügyész

Rendelkező rész

A Kúria a kifosztás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a legfőbb ügyész által a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványt elbírálva megállapítja, hogy a Mezőtúri Járásbíróság 10.B.155/2022/13. számú ítéletének a terhelttel szemben pénzbüntetést kiszabó rendelkezése törvénysértő.

[1] Az ítéletet megváltoztatja, és a terhelttel szemben kiszabott 300 (háromszáz) napi tétel, napi tételenként 1.200 (egyezerkétszáz) forint, mindösszesen 360.000 (háromszázhatvanezer) forint pénzbüntetést, továbbá a pénzbüntetés megfizetésére részletfizetést engedélyező, és annak átváltoztatására vonatkozó rendelkezést mellőzi.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

[2] A Mezőtúri Járásbíróság a 2023. február 9. napján tartott előkészítő ülésen meghozott 10.B.155/2022/13. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki kifosztás büntettségében [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont 1. fordulat] és lopás büntettségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont ba) alpont, (2) bekezdés bb) alpont]. Ezért őt mint többszörös visszaesőt – halmazati büntetésül – 3 év 10 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 300 napi tétel, napi tételenként 1.200 forint, így összesen 360.000 forint pénzbüntetésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. A terhelttel szemben 27.000 forint vagyonek Kobzást rendelt el, kötelezte továbbá az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére. A pénzbüntetés megfizetésére részletfizetést engedélyezett.

[3] Az ítéletet valamennyi jogorvoslatra jogosult tudomásul vette, így az 2023. február 9. napján jogerős lett.

II.

[4] A Mezőtúri Járásbíróság 10.B.155/2022/13. számú ítélete ellen a legfőbb ügyész BF.1427/2023/2. szám alatt terjesztett elő – a Be. 667. § (1) bekezdése szerint – jogorvoslati indítványt a törvényesség érdekében annak megállapítása végett, hogy a megtámadott ítélet törvénysértő. Indítványozta továbbá, hogy a Kúria a jogerős ítéletet akként változtassa meg, hogy a terhelten szemben kiszabott pénzbüntetést mellőzze.

[5] Álláspontja szerint a megtámadott határozat azért törvénysértő, mert ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, nem szabhat ki súlyosabb büntetést, mint amelyet a vádirat, vagy az ügyész előkészítő ülés megkezdése utáni indítványa tartalmaz.

[6] Jelen ügyben azonban az ügyész a pénzbüntetés kiszabását nem a vádiratban vagy az előkészítő ülés megkezdése után, hanem a beismerő vallomás elfogadását követő felszólalásában indítványozta.

III.

[7] A legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslata a következők szerint alapos.

[8] A Be. 667. § (1) bekezdése alapján a legfőbb ügyész a bíróság törvénysértő jogerős ügyszakhatározata és végleges nem ügyszakhatározat végzése ellen a Kúriánál a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelenthet be – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel –, vagyis, ha a jogerős (végleges) határozat más jogorvoslattal nem támadható meg.

[9] A törvényességi jogorvoslat nem a konkrét felek, hanem csak a legfőbb ügyész által igénybe vehető jogi eszköz, melynek elsődleges célja nem a felekre kiható határozat (döntés) elérése, hanem annak deklarációja, hogy a megtámadott határozat egésze vagy annak valamely rendelkezése törvénysértő. Törvényi korlátja, hogy a Kúria határozata ellenében, továbbá perújítási, felülvizsgálati vagy egyszerűsített felülvizsgálati okból nem vehető igénybe.

[10] Jelen ügyben a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati eljárásnak alanyi, tárgyi és tartalmi feltételei a következők szerint egyaránt adóttak.

[11] A Mezőtúri Járásbíróság a 10.B.155/2022/13. számú ítéletét a 2023. február 9. napján tartott előkészítő ülésen hozta meg. Az előkészítő ülés megkezdése után a bíróság felhívására az ügyész megjelölte a vádat alátámasztó bizonyítási eszközeit, és a vádiratban írtakkal egyezően indítványt tett a büntetés mértékére, illetve tartamára arra az esetre, ha a terhelt az előkészítő ülésen a bűncselekmény elkövetését beismeri. A terhelt a bűnösségét beismerte és a tárgyaláshoz való jogáról lemondott, s a bíróság a Be. 504. § (3) bekezdése szerint elfogadta a terhelt bűnösségét beismerő nyilatkozatát (Mezőtúri Járásbíróság 10.B.155/2022/13-I. számú végzés).

[12] Ha a bíróság az előkészítő ülésen a vádlott beismerését végzéssel elfogadja és nem látja akadályát az ügy előkészítő ülésen való elintézésének, a vádlottat a büntetéskiszabási körülményekre is kihallgatja, majd az ügyész és a védő felszólalását követően az ítéletét az előkészítő ülésen is meghozhatja [Be. 504. § (4)-(6) bekezdés].

[13] A Be. 565. § – 2021. január 1. napjától hatályos – (2) bekezdése értelmében, ha a bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az előkészítő ülésen fogadta el, nem szabhat ki súlyosabb büntetést, illetve nem alkalmazhat súlyosabb intézkedést, mint amelyet a vádirat, illetve az 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány tartalmaz. E rendelkezés lényege, hogy a bíróság számára az alkalmazható szankció korlátja a vádirat, illetve az előterjesztett indítvány tartalma.

[14] A Kúria mindezek alapján a következőkre mutat rá.

[15] Eljárási szabálysértés miatt a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye [Be. 648. § b) pont] a Be. 649. § (2) bekezdésében felsorolt esetekben. E törvényhely d) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozatával szemben felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

[16] A Be. 608. § (1) bekezdése a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértéseket tartalmazza, azonban ezek között nem szerepel az előkészítő ülésen elfogadott beismerő vallomás alapján meghozott ítéletben, a vádiratban, illetve a Be. 502. § (1) bekezdése alapján előterjesztett indítványban megjelölt szankciónál akár súlyosabb, akár hátrányosabb büntetés, illetve intézkedés alkalmazása.

[17] A Be. 649. § (2) bekezdés e) pontja a súlyosítási tilalom megsértése esetén biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét. A súlyosabb büntetés, illetve intézkedés fogalma kétségtelenül a súlyosítási tilalom (Be. 595. §) rendelkezéseihez kapcsolódik. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a hatályos szövegezés szerinti súlyosabb jogkövetkezmény Be. 565. § (2) bekezdése szerinti tilalma azonosítható lenne a súlyosítási tilalommal. Ugyanis a bűnösséget beismerő nyilatkozat előkészítő ülésen történő elfogadása esetén – valójában változatlan tartalommal – irányadó a Be. 565. § (2) bekezdése szerinti tilalom, melynek lényege az, hogy ebben az esetben a terhelt terhére beterjesztett ügyészi fellebbezés által megnyílt súlyosítás korlátját kifejezetten a vonatkozó eljárási szabályok szerint előterjesztett konkrét ügyészi indítvány (vádirat) képezi. Ekként a súlyosítási tilalom nyilvánvalóan nem azonosítható a súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazásának tilalmával.

[18] A súlyosítási tilalom az eljárási törvény garanciális rendelkezése, és a jogorvoslat során kivételt határoz meg a felülbírálat terjedelmének általános szabályai alól. Alapvető tartalma, hogy a terhelt és a védő részére lehetővé teszi a fellebbezési jog kockázat nélküli gyakorlását és kizárja azt, hogy ha az elsőfokú bíróság ítéletét csak a terhelt javára szóló fellebbezés támadta, a fellebbezés folytán alapvető érdemi kérdésekben a terheltre hátrányosabb másodfokú bírósági határozat születhessen (Be. 595. §).

[19] A Be. a súlyosítási tilalom megsértésének esetére lehetővé teszi a jogerős ügydöntő határozat felülvizsgálati indítvánnyal történő támadását. A felülvizsgálat azonban a Be. 565. § (2) bekezdése szerinti súlyosabb jogkövetkezményt tartalmazó törvénysértő határozat orvoslására nem vehető igénybe.

[20] A fentiek tükrében a legfőbb ügyész által nevesített eljárási szabálysértés kiküszöbölésére kizárólag a törvényesség érdekében előterjesztett jogorvoslat alapján van törvényes lehetőség (BH 2020.64.; Kúria Bt.II.218/2022/6. szám).

[21] A Kúria az iratok alapján megállapította, hogy a Mezőtúri Járási Ügyészség az 1.B170/2021/41. számú, 2022. szeptember 14-én kelt vádiratában kifosztás büntette és lopás büntette miatt emelt vádat a terhelttel szemben, s arra tett indítványt, hogy a járásbíróság a bűncselekmény előkészítő ülésen történő beismerése esetén a terhelttel szemben 5 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztést és 5 év közügyektől eltiltást szabjon ki.

[22] A 2023. február 9. napján tartott előkészítő ülésen az ügyész a terhelt beismerése esetén alkalmazandó szankció vonatkozásában a vádiratban írtakkal egyezően tett indítványt a büntetés kiszabására (Mezőtúri Járásbíróság 10.B.155/2022/13. számú tárgyalási jegyzőkönyv második oldal 6. bekezdés).

[23] A Mezőtúri Járásbíróság a terhelt – mindezek ismeretében tett – bűnösséget beismerő nyilatkozatát elfogadta, majd a terheltet a Be. 504. § (4) bekezdése szerint a bűnösségi körülményekre kihallgatta.

[24] Ezt követően az ügyész a felszólalásában a büntetésre vonatkozó indítványát akként módosította, hogy a bíróság a terheltet pénzbüntetésre is ítélje, mivel a terhére rótt bűncselekményt haszonszerzés céljából követte el (Mezőtúri Járásbíróság 10.B.155/2022/13. számú tárgyalási jegyzőkönyv ötödik oldal utolsó bekezdés).

[25] A járásbíróság a 10.B.155/2022/13. számú ítéletét az előkészítő ülésen meghozta.

[26] Az elsőfokú bíróság a terheltet 3 év 10 hónap szabadságvesztésre, valamint 300 napi tétel, napi tételenként 1.200 forint, így összesen 360.000 forint pénzbüntetésre, valamint 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. Emellett a terhelttel szemben 27.000 forint vagyonekobzást rendelt el.

[27] A pénzbüntetés kiszabásával túllépte a joghátrány mértékére a beismerő vallomás elfogadása előtt tett konkrét ügyészi indítványt.

[28] Kétségtelen, hogy jelen ügyben az ügyész a vádiratban írt és az előkészítő ülés megkezdését követő indítványát utóbb megváltoztatta, és felszólalásában még azelőtt indítványozta a terhelttel szemben pénzbüntetés kiszabását is, hogy a bíróság határozathozatalra visszavonult volna.

[29] Lényeges azonban, hogy a terhelt úgy ismerte be a bűncselekmény elkövetését, hogy az ügyész újabb indítványával nem lehetett tisztában.

[30] A beismerő vallomás elfogadásával a súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazásának tilalma értelemszerűen beállt. Az ezt követően előterjesztett újabb, súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazására tett ügyészi indítvány valójában elzárta a terheltet attól a lehetőségtől, hogy a beismerő vallomáshoz fűződő jogát kockázatmentesen, minden lehetséges jogkövetkezmény ismeretében gyakorolja. Ez a tisztességes tárgyaláshoz fűződő jogot is sérti.

[31] Következésképpen a bíróság jogerős ítéletében megsértette a súlyosabb büntetés kiszabásának tilalmát rögzítő, a Be. 565. § (2) bekezdésében írt azon szabályt, miszerint a terhelttel szemben az ügyészi indítványban megjelölt szankciónál súlyosabb jogkövetkezmény nem alkalmazható. Ez kizárólag a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat keretében orvosolható.

[32] Mindezek alapján a megtámadott határozat a pénzbüntetés tekintetében törvénysértő.

[33] A törvénysértést a Kúria a Be. 669. § (2) bekezdése szerint akként orvosolta, hogy az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a terhelt előkészítő ülésen tett beismerésére figyelemmel előterjesztett konkrét ügyészi indítványnak megfelelően a pénzbüntetést mellőzte. Emellett mellőzte a pénzbüntetés átváltoztatására, illetve a megfizetésére részletfizetést engedélyező ítéleti rendelkezést is, mert azok okafogyottá váltak.

[34] Ekként a Kúria a Be. 667. § (1) bekezdése alapján a legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványát a Be. 668. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen elbírálván, a Be. 669. § (2) bekezdés értelmében megállapította, hogy a Mezőtúri Járásbíróság 10.B.155/2022/13. számú ítélete törvénysértő, és a terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetést, továbbá a pénzbüntetés kiszabásával összefüggő ítéleti rendelkezéseket mellőzte.

[35] A rendelkezésre álló iratok alapján a terhelttel szemben kiszabott pénzbüntetést a Szolnoki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a 16.Bv.235/2023/3. számú végzésével 300 nap szabadságvesztésre változtatta át, de a végrehajtás megkezdésére még nem került sor, s azt a Kúria a 2024. január 8. napján meghozott Bt.III.1.516/2023/3. számú végzésével felfüggesztette.

IV.

[36] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. március 19.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

BÉ